

Handlingsplan för ett ekologiskt hållbart Borås

Kulturnämndens beslut

Kulturnämnden beslutar att anta **den justerade** handlingsplanen för ett Ekologiskt hållbart Borås.

Sammanfattning

Borås Stads Kulturnämnd har utarbetat en årlig handlingsplan i enlighet med stadens miljöprogram. Handlingsplanen revideras årligen för att övervaka och följa upp åtgärder och mål. Kulturnämndens verksamheter strävar redan idag efter att bli mer energi- och klimatsmarta, inklusive installation av LED-belysning och främjande av hållbara transportsätt för personalen.

Särskilt intressant är att kulturnämndens verksamheter, såsom Borås Stadsteater, Textilmuseet och Konstmuseet, har en direkt inverkan på invånarna och integrerar miljöfrågor i sina evenemang och utställningar. Biblioteken och Publika möten arrangerar föreläsningar om miljö, klimat och hållbarhet. Kulturskolan och andra enheter inom nämnden arbetar också med miljöfrågor, trots utmaningar som kräver användning av privata bilar för att undervisa.

Verksamheterna utför en nulägesinventering för att förbättra och utreda befintliga miljöinitiativ. Åtgärder som att främja återbruk och cirkularitet av material mellan verksamheterna samt genomföra riskanalyser för att skydda konst från klimatpåverkan diskuteras. Bristen på tillgängliga cyklar och elcyklar för personalen på förvaltningen är en påtaglig utmaning för kortare tjänstetransporter.

Samverkan med andra verksamheter och förvaltningar är en central del av utvecklingsfrågorna. Förslag som att installera solcellsanläggningar på taken där verksamheterna är belägna och att överväga övergång till elbilar diskuteras, men kräver ytterligare utredning och samarbete med andra aktörer. Handlingsplanen har tagits fram av en praktikant från Göteborgs universitet under handledning av bibliotekschef och Borås Stads miljöstrateg, i samråd med kulturförvaltningens chefer.

Ärendet i sin helhet

I enlighet med Borås Stads Miljöprogram (Dnr. KS 2022-00470) ska Borås Stads bolag och nämnder ha en handlingsplan för sitt arbete utifrån programmet. Handlingsplanen för Kulturnämndens verksamheter är ettårig och

revideras årligen för att på ett enkelt sätt kunna följa upp dom åtgärder och mål som återfinns i planen samt för att uppföljning sker årligen på en övergripande Borås Stad-nivå.

Miljöprogrammet är en av fyra delar i ett övergripande arbete för att förbättra den miljöarbetet i Borås Stad, övriga delar är Energi- och klimatstrategin, VA-planen och Avfallsplanen.

Förvaltningen har under hösten inventerat ett nuläge för att se vad som redan idag görs och vad som kan förbättras och utredas vidare.

Kulturnämndens verksamheter jobbar redan idag med att bli energi- och klimatsmartare. Det rör sig om allt från att installera LED-belysning, uppmana medarbetare att gå, cykla eller åka kollektivt till jobbet till att planera effektiva rutter för transporter av konst.

Speciellt för Kulturnämndens verksamheter är att dom i mycket stor utsträckning riktar sig direkt till Borås invånare. Därför blir det intressant att även arbeta med miljöfrågor direkt riktat till allmänheten, något som också görs.

Borås Stadsteater har återkommande miljöfrågor som tema i sina uppsättningar och samma sak gäller för utställningar på Textilmuseet och Konstmuseet. Textilmuseet har en ny basutställning som invigs 2024 med hållbart mode som tema. Biblioteken i Borås och Publika möten arrangerar föreläsningar där miljö, klimat och hållbarhetsfrågor är teman med jämna mellanrum, liksom samarbeten med andra parter såsom Klimatneutrala Borås 2030. Även Kulturskolan arbetar med miljöfrågor, inte minst i lovverksamheten.

Det finns frågor som är svåra att lösa, till dessa hör att Kulturskolans lärare snabbt måste kunna ta sig mellan skolorna för att undervisa. Då behöver i många fall privata bilar användas, för att minimera klimatpåverkan planeras dock undervisningen så att körningen kan minimeras. Även bibliotekens enhetschefer måste kunna ta sig mellan dom bibliotek som respektive chef ansvarar för, privat bil är även i detta fall något som är svårt att klara sig utan. Det kan också vara svårt att påverka hur internationella transporter av konst sker, men där arbetar Konstmuseet och Textilmuseet för att få dom transporterna att bli effektiva, exempelvis sker dom ofta med båt istället för med flyg.

Exempel på åtgärder som nämndens verksamheter själva har lättare att styra över är att i större utsträckning återbruka och bedriva cirkularitet av material internt mellan verksamheterna och att en riskanalys behöver göras för hur Konstmuseet ska skydda konsten från klimatpåverkan, då konstmagasinet ligger i en källarlokal går det till exempel inte att utesluta att översvämningar skulle kunna vara en risk. Likaså bör Biblioteken i Borås se över hur gallrade böcker bättre kan källsorteras.

I dagsläget finns inga cyklar eller el-cyklar att tillgå för personalen på förvaltningen, för att underlätta kortare och medellånga tjänstetransporter och som skulle kunna ersätta transporter som idag sker med bil.

Många utvecklingsfrågor är annars knutna till samverkan med andra verksamheter och förvaltningar. Ett exempel som vid ett flertal tillfällen har kommit från medarbetare vid förvaltningen är om det inte skulle gå att sätta upp solcellsanläggningar på taken som verksamheterna huserar i. En fråga som Kulturnämnden inte självt kan styra över, men som kan utredas vidare. Intressant nog är detta något som redan är genomfört på Textile Fashion Center som får mycket av sin el från en solcellspark.

Samma sak gäller frågan att ersätta befintliga tjänstebilar med elbilar, men då behövs också laddstationer. En fråga som har varit uppe tidigare, men som kan ha mognat nu och behöver utredas igen.

Handlingsplanen har tagits fram av Alma Wikander som är praktikant från Göteborgs universitet, under handledning av bibliotekschef Olof Berge-Kleber och Mikael Lund, Borås Stads miljöstrateg och i möten med kulturförvaltningens chefer.

Kulturnämnden föreslår att bifalla handlingsplanen med föreslagna justeringar kring närproducerat och ekologiskt samt de områden som berör fossilfritt.

Beslutsunderlag

1. Handlingsplan för ett ekologiskt hållbart Borås

Samverkan

FSG 2023-12-06

Beslutet expedieras till

1. Miljö- och konsumentnämnden, mknamnd@boras.se
2. Kommunstyrelsen, KS.diarium@boras.se

Maria Lindgren (SD)

Ledamot

Valter Kotsalainen (SD)

Ersättare

Ann-Charlotte Blomqvist (SD)

Ersättare

BORÅS STAD

Ekologiskt hållbart Borås - Handlingsplan 2024

Kulturnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Miljöprogram.....	3
2.1 Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland	3
2.2 Hållbar natur	3
2.3 Hållbar konsumtion	4
2.4 Miljöprogrammets kriterier	4
3 Energi- och klimatstrategi.....	5
3.1 Kommunernas klimatlöften för Västra Götaland.....	6
3.2 Fossilfri-Hållbar vägtrafik och ökat antal resor med gång, cykel och kollektivtrafik	6
3.3 Resurseffektiv konsumtion och produktion.....	7
3.4 Resurseffektiv energianvändning och -försörjning	8
3.5 Publikt arbete.....	9
3.6 Klimatanpassning i den fysiska planeringen och befintlig bebyggelse	10
3.7 Robust och säker ledning i kris orsakat av klimatförändringar	10
4 Avfallsplan	11
4.1 Nuläge	11
4.2 Konsumera hållbart.....	11
4.3 Använd de resurser vi har.....	12
4.4 Sortera mera.....	12

1 Inledning

Borås Stad ska vara drivande och ledande inom miljöområdet. Med Borås Stads gemensamma miljö- och klimatarbete vill Borås Stad skapa hälsosamma livsmiljöer, ett rikt växt- och djurliv, ökad biologisk mångfald, god klimatanpassningsförmåga och god livskvalitet för boråsarna. Borås Stads alla verksamheter ska arbeta för att minska Borås Stads negativa miljö- och klimatpåverkan från stadsutveckling, byggnation, transport, energiförbrukning och konsumtion samt öka organisationens positiva miljö- och climateffekter.

Kulturnämndens verksamheter präglas i stort av rollen som informationsgivare gentemot Borås stads invånare. Stöttni ng i hur boråsarna själva kan minska sin miljöpåverkan är ett arbete som är högt prioriterat inom samtliga verksamheter. Biblioteken tillhandahåller olika typer av media vilka behandlar miljö- och naturfrågor. Biblioteken och övriga verksamheter behandlar ämnet genom utställningar, evenemang, föreläsningar och undervisning.

2 Miljöprogram

Miljöprogrammet beskriver ett övergripande arbetssätt som är en del i processen för att samla ihop stadens miljöarbete och samordna uppföljning av exempelvis Borås Stads energi- och klimatstrategi, avfallsplan och koldioxidbudget. En grundläggande del av miljöprogrammet är Borås Stads miljöpolicy som gäller alla verksamheter och allt arbete ska utgå från miljöpolicyens principer och krav. Miljöprogrammet ska fungera som en del i en övergripande plattform för att driva på och sätta ramarna för Borås Stads strategiska och systematiska arbete med den ekologiska hållbarhetsdimensionen.

Miljöprogrammet fastslår tre huvudområden för att nå ett miljömässigt hållbart Borås. Borås Stads verksamheter ska arbeta utifrån områdena **Hållbar natur**, **Hållbart samhälle** och **Hållbar konsumtion** och dess underliggande delområden.

2.1 Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland

I Västra Götaland arbetas det med 15 av de 16 nationella miljömålen. Miljömålet Storslagen fjällmiljö är det enda som inte är aktuellt för länet. Vi har dessutom regionala tilläggsmål i *Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland* som lyfter fram regionala särdrag och områden som kräver ytterligare insatser för tretton av miljömålen. Syftet med mål, delmål och regionala mål är att ge en tydlig struktur för det miljöarbete som Sverige bedriver lokalt, nationellt, inom EU och internationellt. Detta ska också ge struktur för en systematisk uppföljning av miljöpolitiken. Miljömålssystemet består av det övergripande Generationsmålet, de 16 miljömålen med preciseringar, samt etappmål och indikatorer. Mer om miljömål, miljömålssystem och *Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland* finns att läsa om på internet.

2.2 Hållbar natur

Borås Stads gemensamma natur är en viktig del i att klara framtida utmaningar på miljöområdet. Borås Stad ska arbeta utifrån globala hållbarhetsmål inom Agenda 2030, nationella miljömål och antagna regionala miljömål.

2.2.1 Kommunikation

Berörda verksamheter ska bidra till ökad kunskap om hållbar natur genom kommunikation och rådgivning såväl internt som externt.

Kulturnämnden ska fortsätta att aktivt arbeta med natur- och miljöfrågor i verksamheternas olika aktiviteter med målet att öka kunskap hos boråsarna. Inom personalstyrkan ska ämnet och arbetet fortsatt prioriteras för att minska den privata och förvaltningens klimatpåverkan.

2.3 Hållbar konsumtion

Varor och tjänster påverkar vår miljö under hela livscykeln genom tillverkning, användning, underhåll, återbruk, återvinning, avfallshantering och transporter i alla led

2.3.1 Livsmedel

Borås Stads alla verksamheter ska vid inköp verka för att öka andelen hållbart producerade livsmedel. Borås Stads alla verksamheter ska verka för att andelen ekologiska livsmedel ska motsvara nationella inköpsmål för ekologiska livsmedel.

Kulturnämnden ska sträva efter att ~~uppnå det nationella målet av 60 % ekologiska~~ öka andelen ~~närproducerade~~ livsmedelsinköp.

2.3.1.1 BK5. Främja **ekologisk närproducerad livsmedelskonsumtion**

Indikator	Utfall 2023
Öka andelen inköpta ekologiska livsmedel (%).	

Åtgärd	Status	Startdatum	Slutdatum
Kulturnämnden ska följa upp hur stor andel av livsmedelsinköp är ekologiska närproducerad.	 Ej påbörjad	2024-01-01	2025-12-31

2.4 Miljöprogrammets kriterier

Gemensamma, grundläggande och obligatoriska kriterier för Borås Stads arbete med ekologiska söhållbarhetsdimensionen.

2.4.1 Miljöutbildning

Samtliga anställda och förtroendevalda ska genomgå en miljöutbildning och uppdatera kunskapen vart 4:e år.

Nämndens medarbetare får miljöutbildning inom ett år från anställning. Vi identifierar årligen utbildningsbehov för våra medarbetare och sammanställer detta i kompetensplanen. Detta arbete ska att fortlöpa.

2.4.1.1 **Samtliga anställda ska ha genomgått en miljöutbildning.**

Indikator	Utfall 2023
Andel miljöutbildade anställda (%).	

2.4.1.2 **Samtliga förtroendevalda ska ha genomgått en miljöutbildning.**

Indikator	Utfall 2023
-----------	-------------

Andel miljöutbildade förtroendevalda (%).

2.4.2 Miljöledningssystem

Varje bolag och förvaltning ska ha ett certifierat miljöledningssystem eller uppfylla kriterierna för ett certifierat miljöledningssystem.

2.4.2.1 Miljöledningssystem

Indikator	Utfall 2023
Har förvaltningen eller bolaget ett certifierat miljöledningssystem eller uppfyller kriterierna för ett certifierat miljöledningssystem?	Ja

2.4.3 Utmaningar för Västra Götaland

Varje bolag och förvaltning som berörs ska arbeta efter åtaganden i Regionala åtgärdsprogrammet för miljömål.

2.4.3.1 Utmaningar för Västra Götaland?

Indikator	Utfall 2023
Har verksamheten ansvar för något/några åtaganden inom Utmaningar för Västra Götaland?	Bedömning ej gjord

2.4.4 Handlingsplaner och miljöberättelser.

Varje bolag och förvaltning ska ta fram handlingsplaner och miljöberättelser för att realisera Miljöprogrammet.

2.4.4.1 Handlingsplaner och miljöberättelser.

Indikator	Utfall 2023
Har handlingsplan och miljöberättelse tagits fram?	Bedömning ej gjord

3 Energi- och klimatstrategi

Kulturnämnden har i denna handlingsplan valt att fokusera på fem av de nio strategiska områden vilka behandlas i Borås Stads Energi- och klimatstrategi. De strategiska områden vilka bortprioriterats faller under andra nämnder och bolags ansvar. Kulturnämndens verksamheter har i stor utsträckning ej möjlighet att påverka lokalernas beskaffenhet och i de allra flesta fall sker byggnationsarbeten under ledning av Lokalförsöjningsnämnden och dess verksamheter.

Ett av strategins syften är att ”stödja boråsarna i att minska deras utsläpp av växthusgaser”.

Kulturnämnden har valt att addera ett eget strategiskt område; Publikt Arbete. Detta eftersom nämndens verksamheter arbetar aktivt med klimatfrågor gentemot allmänheten för att stödja boråsarna i att göra smarta klimatval.

Borås Stads energi- och klimatstrategi identifierar viktiga vägval inom klimatområdet i syfte att utveckla Borås som ett modernt och attraktivt samhälle i den allt snabbare globala omställningen. Alla nämnder och bolagsstyrelser inom Borås Stad ska arbeta för att integrera strategin i respektive budget och verksamhet. Energi- och klimatstrategin innefattar både arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser och arbetet med att förbereda samhället för effekterna av ett förändrat klimat. Strategin pekar ut de områden där det finns potential att nå bra resultat med stor effekt och det är utifrån dessa Borås Stads verksamheter ska arbeta:

- ~~Fossilfri~~ **Hållbar** vägtrafik och ökat antal resor med gång, cykel och kollektivtrafik.
- Byggnation med låg klimatpåverkan
- Resurseffektiv konsumtion och produktion
- Resurseffektiv energianvändning och -försörjning
- Ökad lagring och upptag av koldioxid
- Integrering av klimatanpassning i kommunkoncernens verksamheter
- Klimatanpassning i den fysiska planeringen och befintlig bebyggelse
- Trygg och säker teknisk infrastruktur i ett förändrat klimat
- Robust och säker ledning i kris orsakat av klimatförändringar

Nämnder och styrelser förväntas kartlägga nuläget och beskriva var verksamheten har störst påverkan, samt besluta om lämpliga mål, indikatorer och åtgärder inom dessa områden.

3.1 Kommunernas klimatlöften för Västra Götaland

Kommunernas klimatlöften är en satsning inom kraftsamlingen *Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om* som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland. Klimat 2030 tar fram ett antal åtgärder som varje kommun kan göra för att minska sin klimatpåverkan och bjuder sedan in kommunstyrelserna att anta ett eller flera av dessa löften. Mer om satsningen finns att läsa på klimat2030.se

Borås Stad har deltagit i satsningen 2021 och 2022. Nästa löftesomgång gäller 2024-2026 och Borås Stad deltar även denna gång. Uppföljning sker varje år och i slutet av 2026 görs en större utvärdering.

3.2 ~~Fossilfri~~ **Hållbar** vägtrafik och ökat antal resor med gång, cykel och kollektivtrafik

Utsläppen från vägtrafik är den största lokala utsläppskällan i Borås och minskar för långsamt, trots att det finns beprövade lösningar och fattade beslut. Arbetet med att minska Borås Stads egna utsläpp från persontransporter, arbetsfordon och upphandlade transporter har hög prioritet. Borås Stad ska även skapa förutsättningar för privatpersoner och näringsliv att minska körsträckor, att skapa effektivare godstransporter, att kunna välja hållbara bränslen och el och att kunna välja gång, cykel och kollektivtrafik som transportsätt.

Förvaltningen försöker att följa riktlinjerna för tjänsteresor så gott det går. Personalen är inom samtliga verksamheter medveten om riktlinjerna. Personalen uppmuntras att åka kollektivt eller cykla till jobbet.

När det gäller persontransporter i tjänsten används privata bilar för kulturskolans personal som behöver kunna ta sig mellan skolor för undervisning. I de fallen försöker kulturskolans personal att se till att det finns ett så gott elevunderlag som möjligt på varje plats som besöks. Även bibliotekens enhetschefer reser med privata bilar mellan de olika biblioteken, men försöker att planera för att hålla dessa resor nere så mycket som möjligt.

I övrigt så har många resor som gjordes innan pandemin ersatts av digitala möten och konferenser. Arbete hemifrån erbjuds där det är praktiskt möjligt och bidrar till att minska resandet ytterligare.

Transporter av konst kan vara långväga och svåra att styra då många krav måste uppfyllas för hur sådana föremål får transporteras. I största möjliga mån väljs båttransport istället för flyg.

3.2.1 Kulturnämnden ska minska utsläppen av CO2 från den egna verksamheten.

Indikator	Utfall 2023
Har Kulturnämnden utrett möjligheten att köpa in cyklar för att minska resor med fordon drivna av fossilbränslen.	Bedömning ej gjord
Har Kulturnämnden utrett möjligheterna till att införskaffa eldrivna fordon och laddstation för dessa.	Bedömning ej gjord

Åtgärd	Status	Startdatum	Slutdatum
Kulturnämnden ska utreda möjligheten att köpa in cyklar för att minska resor med fordon drivna av fossilbränslen.	 Ej påbörjad	2024-01-01	2025-12-31
Kulturnämnden ska utreda möjligheterna till att införskaffa eldrivna fordon och laddstation för dessa.	 Ej påbörjad	2024-01-01	2025-12-31

3.3 Resurseffektiv konsumtion och produktion

Inköp av resurskrävande varor, tjänster och mat står för en stor andel av boråsarnas individuella utsläpp och för Borås Stads klimatpåverkan. Arbetet med att minska dessa utsläpp går sakta och potentialen att agera med relativt enkla medel är stor. Borås Stads insatser ska fokusera på fem områden.

- 1) Inköp av varor, livsmedel och tjänster ska ske med ökad prioriteringen på minskad klimatpåverkan och hållbar resursanvändning, cirkulära användningsmodeller och minskad avfallsmängd. En ökad prioritering kräver en noggrann avvägning mot andra krav på kvalitet och hållbarhet.
- 2) Öka arbetet med att sprida kunskap och inspiration och att skapa strukturella förutsättningar för invånarna att kunna konsumera mer hållbart och cirkulärt. Det hållbara valet ska vara självklart och lätt.
- 3) Stödja det lokala näringslivet i en klimatomställning genom att erbjuda bland annat rådgivning och samordning.
- 4) Stärka rollen som hållbar arbetsgivare genom att uppmuntra och underlätta för anställda att minska sitt klimatavtryck.
- 5) Utbilda barn och unga till klimatsmarta boråsare. Klimathänsyn och hållbar livsstil ska bli en självklar del av vardagen för nästa generation boråsare.

Kulturnämndens verksamheter försöker att tänka långsiktigt kring inköp, det kan exempelvis gälla undervisningsmaterial som går att använda återkommande eller i flera grupper. De allra flesta inköp görs utifrån upphandlingar som är gjorda av Borås Stad, därför är detta i första hand en fråga för Koncerninköp. När vi själva upphandlar eller behöver gå utanför det som finns upphandlat kontrolleras

miljöarbete och material så gott det går. Textilmuseet har återbrukningsbara utställningsväggar och podier.

Biblioteken i Borås har litteratur om miljöfrågor vilket möjliggör ökad kunskap hos invånarna. Biblioteken möjliggör för invånarna att låna/hyra produkter i stället för att köpa. Här finns förutom tryckt och digital media tillgång till datorer och skrivare att nyttja.

Biblioteken i Borås ska fortsätta hålla i arrangemang i egen regi och tillsammans med andra aktörer kring miljöfrågor, till exempel med klimatneutrala Borås 2030.

Konstmuseet, Textilmuseet, Stadsteatern och Publika möten kommer fortsätta att ha miljö- och klimatfrågor som tematik i utställningar, föreställningar och föreläsningar.

Kulturskolan kommer fortsätta att inkludera miljöfrågor i undervisningen. Detta genom att lärare undervisar om förbrukningsmaterials klimatpåverkan utifrån de globala målen, samt genom tillfälliga workshops på lov i temat för att upplysa mer om miljöpåverkan.

3.3.1 Vi gör klimatsmarta inköp

De allra flesta inköp görs utifrån upphandlingar som är gjorda av Borås Stad, därför är detta i första hand en fråga för Koncerninköp. När kulturnämnden upphandlar eller behöver gå utanför det som finns upphandlat kontrolleras miljöarbete och material så gott det går. Fortsatt ska klimatsmarta inköp och intern cirkularitet prioriteras inom alla nämndens verksamheter.

3.3.2 Vi möjliggör för invånarna att låna/hyra produkter i stället för att köpa

Bibliotekens själva affärsidé är att låna ut produkter snarare än att sälja dessa vilket leder till ett minskat behov att privat inköp. Kulturnämndens berörda verksamheter ska fortsätta att uppmuntra boråsarna att låna och hyra produkter istället för att köpa.

Biblioteken ska fortsatt inkludera och uppdatera digital media, såsom e-böcker och ljudböcker, eftersom dessa har betydligt lägre klimatpåverkan än tryck media. (https://forlaggare.se/wp-content/uploads/2022/09/Bokbranschens-Klimatinitativ_Rapport-2021.pdf)

3.4 Resurseffektiv energianvändning och -försörjning

När fossil olja som basbränsle i uppvärmningssystemen fasats ut, behöver de positiva satsningarna på fjärrvärme och kraftvärmeproduktion fortsätta samtidigt som det väntar nya utmaningar. Borås Stad måste minska effekttoppar i användningen av värme och el som ofta innebär beroende av fossil energi. För att gynna en ökad produktion av hållbar el med lokal användning behöver kommunkoncernen Borås Stad undersöka möjligheter att lagra energi över kort och lång tid. Utöver dessa två utmaningar behöver vi också fokusera på hushållning med energi. Även hållbara, förnybara bränslen och solceller har en miljö- och klimatpåverkan, därför är en minskad energi- och resursanvändning alltid prioriterad.

Utbyte av belysning till LED pågår hos alla verksamheter. När utbyte av teknik sker är ny teknik i princip alltid mer energisnål än tidigare.

Textilmuseets lokaler i Textile Fashion Center är till stor del hållbara då ventilation och andra system drivs av en stor solcellsanläggning.

3.4.1 Kulturnämnden ska minska energianvändningen från egna verksamheter.

Indikator	Utfall 2023
Har en utredning kring att bygga solceller på verksamhetens egna lokaler gjorts?	Bedömning ej gjord

Åtgärd	Status	Startdatum	Slutdatum
Kulturnämnden utreder möjligheten till att bygga solceller på taken till lämpliga byggnader vilka hushåller verksamheterna.	— Ej påbörjad	2024-01-01	2025-12-31
Kulturnämnden fortsätter arbete med utbyte till LED-belysning.	— Ej påbörjad	2024-01-01	2025-12-31
Klimatsmarta val vid byte av teknik ska prioriteras inom samtliga verksamheter.	— Ej påbörjad	2024-01-01	2025-12-31

3.5 Publikt arbete

Nämndens verksamheter arbetar aktivt med klimatfrågor gentemot allmänheten för att stödja boråsarna i att göra smarta klimatval:

Biblioteken i Borås har litteratur kring miljö- och klimatfrågor och arrangerar olika evenemang på temat eller har experter på de olika biblioteken som går att rådfråga om olika ämnen. Klimatneutrala Borås 2030 har haft ett samarbete med Biblioteken i Borås och genomfört en rad föreläsningar och diskussioner på Stadsbiblioteket.

Konstmuseet har miljö och klimat som återkommande tema, både vad gäller utställningarnas ämne såväl som materialval.

Kulturskolan har miljö och klimat som en del sin undervisning, exempelvis sker detta när lärare diskuterar med elever om det förbrukningsmaterial om används utifrån klimatpåverkan och de globala målen. Workshops med sådana teman sker på loven.

Borås museum arbetar med att visa hur vi byggde och levde förr, ofta med mer hållbara metoder än idag.

Textilmuseet har ett hållbarhetstema i samtliga basutställningar och har även haft ett flertal tillfälliga utställningar på temat. Textilmuseet planerar just nu och kommer våren 2024 att öppna en ny Basutställning om hållbarhet inom textil kallad OMSTART MODE där det viktigaste budskapen kommer att vara hur dagens konventionella textilindustri för med sig stora problem för både människor och miljö, främst i andra delar av världen och ge exempel på hur vi skulle kunna tänka istället och bli bättre hållbara konsumenter.

Publika möten arrangerar olika programserier där klimat- och miljöfrågor är återkommande teman.

Stadsteatern har klimat- och miljöfrågor som återkommande tema i sina produktioner.

3.6 Klimatanpassning i den fysiska planeringen och befintlig bebyggelse

Borås Stad ska genom fysisk planering öka samhällets förmåga att hantera klimatets förändringar. Kommunkoncernen ska utveckla kommunkoncernens fastighetsbestånd, både nya och befintliga bostäder och arbetsplatser, för att hantera ett varmare och blötare klimat. Borås Stad ska aktivt bidra till att det privata fastighetsbeståndet blir klimatanpassat.

Kulturskolan ska fortsätta sin dialog med fastighetsägaren kring möjligheter för solskydd på fasader.

3.7 Robust och säker ledning i kris orsakat av klimatförändringar

Borås Stad är den samlande kraften i kommunen för att hantera krissituationer, även i ett förändrat klimat. I kommunens risk- och sårbarhetsanalys ska aspekter för klimatanpassning tas med för att analysera hur samhället kan skyddas vid extrema väderhändelser.

Konstmuseet ska göra en riskanalys för sina samlingar samt en krisplan på hur samlingen ska hanteras vid en brand, katastrof, krig och väpnad konflikt. En förteckning över prioriterade konstverk som i första hand ska föras undan bör upprättas. (<https://www.raa.se/samhallsutveckling/riskhantering-och-katastrofberedskap/museers-beredskap-for-krig/beredskap-for-krig/> hämtad: 14/11-23) Detta arbete ska påbörjas under året 2024. Riskanalysen är även aktuell vid eventuell kris orsakat av klimatförändringar.

3.7.1 Konstmuseet och dess samlingar ska vara säkrade vid brand, katastrof, väpnad konflikt och klimatrelaterade händelser.

Indikator	Utfall 2023
Har en riskanalys gjorts?	Bedömning ej gjord
Har en krisplan tagits fram?	Bedömning ej gjord

Åtgärd	Status	Startdatum	Slutdatum
Konstmuseet ska göra en riskanalys för sina samlingar	 Ej påbörjad	2024-01-01	2025-12-31
Beskrivning Konstmuseet ska göra en riskanalys för sina samlingar samt en krisplan på hur samlingen ska hanteras vid en brand, katastrof, krig och väpnad konflikt. En förteckning över prioriterade konstverk som i första hand ska föras undan bör upprättas. (https://www.raa.se/samhallsutveckling/riskhantering-och-katastrofberedskap/museers-beredskap-for-krig/beredskap-for-krig/ hämtad: 14/11-23) Detta arbete ska påbörjas under året 2024. Riskanalysen är även aktuell vid eventuell kris orsakat av klimatförändringar.			
Konstmuseet ska ta fram en krisplan över hur samlingen ska hanteras vid en brand, katastrof, väpnad konflikt och klimatrelaterade händelser.	 Ej påbörjad	2024-01-01	2025-12-31

4 Avfallsplan

Borås Stads avfallsplan ”Mot en cirkulär och hållbar framtid” berör flera olika delar av kommunens verksamheter, det lokala näringslivet samt kommuninvånarna. Avfallsplanen gäller 2021-2030 och är framtagen ihop med de andra kommunerna i Boråsregionen. Syftet med planen är att tillsammans förebygga att avfall uppstår, minska avfallets farlighet, minska negativ miljö- och klimatpåverkan och arbeta för en långsiktigt hållbar region.

Avfallsplanens målstruktur innefattar sex olika målområden, totalt 16 mål och ett antal tillhörande indikatorer. Många av Borås Stads verksamheter förväntas delta i genomförandet av planen och ska besluta om, samt följa upp, åtgärder inom de målområden som bedöms relevanta.

4.1 Nuläge

Nämndens verksamheter källsorterar, men en gemensam sopsortering för Kulturhuset vore bra och skulle effektivisera avfallshanteringen. När inventarier eller material som har använts vid utställningar ej behövs i en verksamhet finns en rutin för att stämma av med de andra verksamheterna om det är material som någon annan behöver. Återbruk används återkommande för inköp av möbler av olika slag och verksamheterna hör alltid av sig till Återbruk innan något slängs. Stadsbiblioteket har en intern återbrukshörna där personal kan byta t.ex. kläder med varandra. Textilmuseet och Kulturskolan har utmärkta möjligheter för källsortering. Biblioteken i Borås gallrar böcker, de böcker som gallras men som fortfarande är användbara går delvis till bokloppis som arrangeras av Stadsbiblioteket och till de minibibliotek som drivs i samverkan med Förskoleförvaltningen.

4.2 Konsumera hållbart

För att inte äventyra kommande generationers behov måste vi se över vårt konsumtionsmönster. Allra störst effekt har undvikande av nyinköp. Om nyinköp ändå måste göras ska man sträva efter att köpa något återbrukat eller något där materialet kommer från ett cirkulärt flöde. Livslängd och hållbarhet på det som ska köpas in måste vara en tungt vägande faktor.

I kommunens verksamheter finns till exempel stor potential att se över behovet och minska konsumtionen av engångsartiklar. I de fall där det är möjligt kan engångsartiklar ersättas med flergångsartiklar.

Arbetskläder behövs i många av kommunens verksamheter. Genom att i första hand laga och reparera arbetskläder som fortfarande är i funktionsdugligt skick kan plaggets livslängd öka.

Både textil och elektronik är utpekade i den nationella avfallsplanen som avfallsströmmar viktiga att minimera. Gentemot våra invånare kan vi verka för ett förändrat konsumtionsmönster och samverka med lokala aktörer och näringslivet för att stimulera nya affärsmodeller där hyra, byta, låna och uppdatera produkter är i fokus.

4.2.1 Konsumtionen av engångsprodukter i kommunens verksamheter ska minska jämfört med år 2022

Indikator	Utfall 2023
Andelen inköp av engångsprodukter ska minska (%).	

Åtgärd	Status	Startdatum	Slutdatum
Kulturförvaltningen ska fortsätta att undvika alla typer av engångsartiklar.	— Ej påbörjad	2024-01-01	2025-12-31

4.3 Använd de resurser vi har

Pressen är stor på våra gemensamma resurser då världens befolkning och konsumtion ständigt ökar. Därför behöver vi bli bättre på att använda de resurser vi redan har.

Genom att uppdatera och återanvända möbler och inventarier i kommunala verksamheter, som i annat fall samlas i förråd eller kasseras, uppnår man både en ekonomisk besparing och en minskad miljöpåverkan. Bygg- och rivningsverksamheter ger upphov till stora mängder avfall som kan minskas genom en ökad återanvändning och återvinning. Viktigt att poängtera är att återanvändning inte får förbise bestämmelser som förhindrar att föroreningar och invasiva arter sprids.

Det måste finnas tillgängliga lösningar och system för våra invånare för att det ska vara en låg tröskel och en självklarhet att återbruka. Framför oss ser vi verkstäder och marknader för återbruk och delningsekonomier, kreativa lösningar där gammalt möter nytt, tekniska innovationer där nya produkter enbart tillverkas av återvänt och återvunnet material.

4.3.1 Andel möbel- och textilinköp i kommunens verksamheter som är återbrukat ska öka

Kulturnämndens verksamheter ska fortsätta bedriva intern cirkularitet av material. Genom kommunikation verksamheterna emellan kan textilier, möbler och annat material återanvändas istället för att slängas. Vid behov av nya resurser så som möblemang prioriteras begagnat från till exempel återbruket.

4.4 Sortera mera

Materialåtervinning ska vara en naturlig del av invånarnas vardag och kommunernas verksamheter. Med återvinning säkerställs ett cirkulärt materialflöde för avfall som inte kunnat förebyggas eller återbrukats, samtidigt som skadliga ämnen lyfts ur cirkeln.

Idag förbränns nästan 65 % av det uppkomna kommunala avfallet i Boråsregionen (år 2021). Kraven i EU:s avfallsdirektiv är att 60 procent av det kommunala avfallet ska materialåtervinnas 2030. Det innebär att vi nästan behöver fördubbla materialåtervinning och återbruk under de kommande tio åren.

4.4.1 Alla kommunala verksamheter och dess anställda ska år 2030 ha möjlighet att enkelt och nära kunna sortera ut sitt avfall

Indikator	Utfall 2023
Har biblioteken utrett möjligheterna att källsortera gallrade böcker?	Bedömning ej gjord

Åtgärd	Status	Startdatum	Slutdatum
Biblioteken ska utreda möjligheterna att källsortera gallrade böcker på ett bättre sätt.	Ej påbörjad	2024-01-01	2025-12-31
<p>Beskrivning Biblioteken ska utreda möjligheterna att källsortera gallrade böcker på ett bättre sätt, genom att undersöka om det går att separera pärmar från papper för att undvika att slänga böckerna i brännbart</p>			